

achille perilli

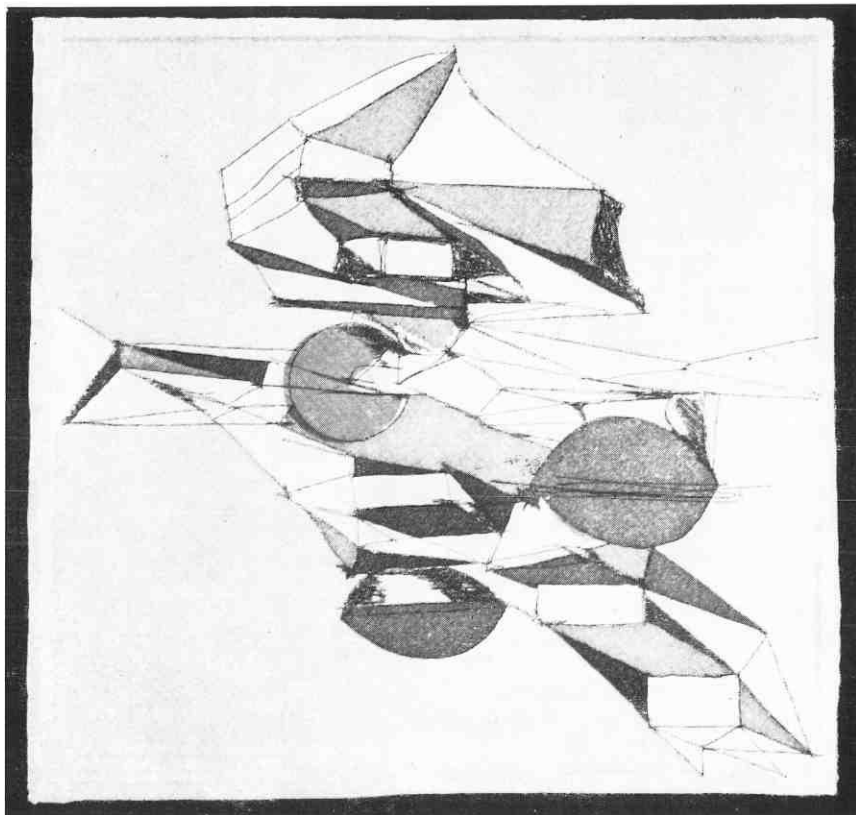
galerija forum
zagreb

25. 2. — 20. 3. 1971.

zdenko rus

Na osebujan način Perilli je spojio pragmatizam medija materijala, instrumentalizam geometrijske strukturalne i dinamičnu slobodnu imaginaciju. Oduševljen za umjetnost Kandinskog i Kleea, za poetiku dadaizma i enformela, živo upućen na traženje novih formi koje bi bile istinske epistemološke metafore suvremenog svijeta, otvoren prema novim vizuelnim tendencijama i strukturalnoj geometriji — našavši se dakle u stjecanju različitih koncepcija i sugestija — Perilli se, zacijelo, našao pred tako kompleksnim zadatkom kakav je bilo nemoguće sustavno riješiti. Ali, upravo u toj nemogućnosti sustavnog rješavanja postavljenog zadatka (naravno bez prihvatanja bilo kakvog kompromisa koji se mogao ukazati kao izlaz) izostala je sustavnost realizacije. Perillijeve kreacije, zasnovane na zakonitosti odgovarajućeg niza likovnih elemenata, upućene su otvorenosti, otvorenosti značenja, da bi iskrsnuo dublji smisao kojemu uvijek teži pravi kreativni izraz.

Želimo kazati da Perilli proces nastajanja znaka (i sam znak) ne podvrgava matematiziranju kako bi došao do neke »lingvističke« strukture koja neutralizira svaku »živu riječ« i koja je praznina smisla, nego upravo obratno — proces formalizacije ne vodi i ne završava u geometrijskoj strukturi, geometrijska se struktura rastvara, deformira i deformalizira u neproračunljivim i nepredvidljivim flek-



sijama »žive riječi«, živih akcija ruke i mašte. Drugačije (od Kleea) slikar pušta liniju i boju »da sanja«, a slika (gravura) da poprimi smisao višeznačnosti da bi se iskazao (nevidljivi) totalitet stvari. Opet je u pitanju diktat »unutrašnje nužnosti«, platonizam moderne likovne misli, i ponovo bez izgnanstva iracionalnih poetskih srazova. Sam Perilli to precizno kaže u predgovoru katalogu, iako obrnutim redoslijedom: »Koncept interpretacije je ... tako rastegnut da obuhvaća i intenzitete i koncentraciju i prema tome mogućnost penjanja iz bunara i izlaženja iz spilje i definiranja putovanja uzora i zaustavljanja slikara u labirintu, i vraćanja i refleksije i dvosmislenosti i distorzije i infiltracije što dolaze od onoga koji nastoji prodrijeti u tjesni ili prostrani lingvistički univerzum u kojem i s kojim posjećuje, putuje, razmatra, vodi dijaloge.

A termin 'secretum' kondenzira možda dugo noćno putovanje po moru koje dovodi do realizacije niza gravura.« Taj »secretum«, ta poetska putovanja životodajno ispunjavaju mrtve lingvističke strukture i čine ih (ako hoćemo) prihvatljivijima i razumljivijima — kazali bismo, ljudskijima. Umjesto nadiindividualnih, univerzalnih (gestaltističkih) struktura-modela daju se žive (i proživljene) strukture-oblici; umjesto zakona smisao.

Iako Perillijeva umjetnost (konkretno, izložene gravure) ne može dobiti najviše ocjene, ona je značajna (osobito za našu sredinu, u ovome trenutku) iz jednoga drugoga razloga: zaokret koji znači ponovnu prisutnost subjekta u djelu, odustajanje od mehaničke, gestaltičke formalizacije i matematizacije, »ozakonjenja« strukturâ-modelâ, vitalizaciju kreativnog procesa i njegovih »secretuma«.